

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

**Ētikas padomes atzinums
Nr. 22/2026**

Rīgā, 2026. gada 7. septembrī

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk tekstā – "Biedrība") Ētikas padome (turpmāk – "Ētikas padome") 2026. gada 26. augustā sēdē šādā sastāvā: Andrejs Mēters, Toms Ostrovskis, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Raivis Spalvēns, Aleksandrs Mirlins, Kristers Pļešakovs un Olga Dragiļeva

konstatē:

[1] Biedrības valde 2026. gada 22. jūlijā saņēma Ģitas Plaudes (turpmāk tekstā – "Sūdzības iesniedzēja") iesniegumu (turpmāk tekstā – "Sūdzība") par laikrakstā "Ogres Vēstis Visiem" (turpmāk tekstā – "Medijs") 2026. gada 21. jūlijā publicēto rakstu "Novadnieki pošas uz Saeimu" (turpmāk tekstā – "Raksts"), kas pieejams arī tiešsaistē <https://www.ogresvestisvisiem.lv/index.php/item/9336-novadnieki-posas-uz-saeimu>.

[2] Sūdzības iesniedzēja informē, ka viņa ir Rakstā minēta kā viena no saraksta "Suverēnā vara/Apvienība Jaunlatvieši" kandidātiem gaidāmajās Saeimas vēlēšanās, taču Rakstā šī politiskā apvienība ir nosaukta par "prokremlisku sarakstu". Publikācijā nav sniegti pierādījumi, fakti vai argumentācija, kas objektīvi pamatotu šādu kategorisku apgalvojumu un netiek skaidri nodalīts autora subjektīvais vērtējums no pārbaudītiem faktiem.

Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka šāda publikācija var neatbilst profesionālās žurnālistikas standartiem un Ētikas kodeksa principiem. Sūdzības iesniedzējai īpaši būtiski tas, ka apzīmējums "prokremlisks" Latvijas sabiedrībā rada smagas politiskas un reputācijas sekas.

Sūdzības iesniedzēja lūdz Biedrību izvērtēt Raksta atbilstību Ētikas kodeksam.

[3] Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja Medijam, aicinot izvērtēt tā rīcības atbilstību Ētikas kodeksam un sniegt Biedrībai skaidrojumu.

[4] Atbildes vēstulē Medijs norāda, ka uzskata pārmetumus par nepamatotiem.

Medijs uzskata, ka apzīmējuma «prokremlisks» lietošana attiecībā uz partiju apvienību «Suverēnā vara/Apvienība Jaunlatvieši» ir pamatota un nepieciešama. Vēlētājiem ir svarīgi pirms vēlēšanām darīt zināmu, atgādināt, kādas intereses kurš politiskais spēks pārstāv un aizstāv, jo tikai šādi var izdarīt kompetentu izvēli pat attiecībā uz vispārzināmām lietām. Veidojot publikācijas par politiku un vēlēšanu tematiku, laikraksts sistemātiski analizē partiju politiku. Tajā skaitā attiecībā uz valsts drošību un attieksmi pret Krievijas karu Ukrainā. Medijs skaidro, ka vārda «prokremlisks» lietojums nav aizliegts un to brīvi lieto arī citi masu mediji, tajā skaitā sabiedriskais medijs.

Medijs uzskata, ka fakts, ka apvienība «Suverēnā vara/Apvienība Jaunlatvieši» pārstāv Krieviju atbalstošu ideoloģiju un izplata Kremļa naratīvus, ir vispārzināms. Medijs skaidro, ka faktoloģiski šāds apgalvojums ir pamatots ar Valsts drošības dienesta atzinumu (<https://vdd.gov.lv/noderigi/2025-gada-parskats>). Medijs skaidro, ka Publiskajā pārskatā par Valsts drošības dienesta darbību 2025. gadā, sadaļā 3.4. PRET KRIEVIJU LABVĒLĪGĀS ORGANIZĀCIJAS UN AKTIVISTI LATVIJĀ, minēts sekojošais:

«Latvijā aizvadītajā gadā turpināja darboties vairākas uz krievvalodīgo elektorātu orientētas partijas, kuru izvērstās aktivitātes VDD vērtējumā sniedza pienesumu Krievijas stratēģisko mērķu

sasniegšanai. Šo partiju atbalsts agresorvalstij bija netiešs un slēpts, vadošajiem biedriem skaidri apzinoties atklāta atbalsta paušanas iespējamās sekas, tostarp potenciālu kriminālatbildības piemērošanu vai partijas darbības izbeigšanu.

(..) Krievvalodīgo sabiedrības daļas nošķirtības veicināšanā VDD vērtējumā aizvadītajā gadā aktīvākās bija partijas «Stabilitātei!», «Suverēnā vara» un «Latvijas krievu savienība». Šīs un citas uz krievvalodīgo elektorātu orientētās partijas aizvadītajā gadā regulāri pauda arī citus vēstījumus, kas faktiski pārklājās ar Krievijas interesēm. Tās turpināja iestāties pret politiku, kas vērsta uz sabiedrības integrēšanos uz valsts valodas zināšanu bāzes, kā arī Krievijas nemilitārās ietekmes mazināšanu. Tāpat šīs partijas tieši vai slēptākā veidā norādīja uz nepieciešamību atjaunot sadarbību ar Krieviju un Baltkrieviju, neskatoties uz Krievijas izvēsto agresiju pret Ukrainu. VDD vērtējumā Latvijas krievvalodīgo veiksmīgas iekļaušanās sabiedrībā viens no svarīgākajiem priekšnoteikumiem ir valsts valodas zināšanas. Tīkmēr uz krievvalodīgo elektorātu orientētās politiskās partijas pērn turpināja pretdarboties šim uzstādījumam. Šo partiju pārstāvji iestājās pret Latvijas valsts centieniem stiprināt valsts valodas pozīcijas, to turpinot interpretēt kā valsts un sabiedrības rusofobiska rakstura vērsanos pret krievvalodīgajiem iedzīvotājiem. Šādas stratēģijas pieņemšanu aizvadītajā gadā apliecināja arī šo partiju pārspīlētie un manipulatīvie vēstījumi saistībā ar pāreju uz mācībām valsts valodā.

Valodas jautājuma kontekstā sevišķu aktivitāti izrādīja partija «Suverēnā vara». Sabiedrības vairākumam vienojoties par nepieciešamību šajos ģeopolitiskajos apstākļos stiprināt valsts drošību, tostarp valsts valodas pozīcijas, partijas «Suverēnā vara» pārstāvji šai politikai pretojās. Šī politiskā spēka biedri regulāri pauda krievvalodīgo sabiedrības daļu musinošus vēstījumus par pārejas īstenošanu, vienlaikus aizstāvēd nepieciešamību saglabāt pastiprinātu krievu valodas apguvi Latvijas izglītības iestādēs.»

Medijs norāda, ka arī partiju apvienības «Suverēnā vara/Apvienība Jaunlatvieši» vēlēšanu programma (<https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/suverena-vara--apvieniba-jaunlatviesi/>) satur Kremlim izdevīgus un Latvijas valstij kaitējošus naratīvus:

- NBS vājināšana (atcelt jauniešu obligāto iesaukšanu Valsts aizsardzības dienestā; nepieļaut Latvijas iesaistīšanos militārajos konfliktos, tajā skaitā to finansēšanu; pārdalīt aizsardzības budžetu iekšējās drošības garantēšanai, medicīnai);
- Atbalsts Krievijas interesēm (izbeigt Latvijas uzņēmēju ģeopolitisko vajāšanu; nepieļaut esošās dzelzceļa infrastruktūras demontāžu; Latvijā cilvēkam ir tiesības dzīvot pēc savas pārliecības; veicināt vēsturisko pieminekļu un kapsētu saglabāšanu un restaurāciju);
- Plašāka krievu valodas lietošana (nodrošināt akadēmisko brīvību privātskolās, izvēloties apmācību arī mazākumtautību valodās; atjaunot skolās krievu valodas apguvi izvēles kārtībā);
- Uzmanība «diskriminētām minoritātēm», kas saskan ar Krievijas izplatītajiem naratīviem (nodrošināt latgaliešu un lībiešu valodas saglabāšanu un attīstību; nodrošināsim mazākumtautību valodu un kultūru cieņpilnu saglabāšanu Latvijas kopības ietvarā).

Medijs uzskata, ka ne jau apzīmējums «prokremlisks» rada smagas politiskas un reputācijas sekas, kā to sūdzībā apgalvo Sūdzības iesniedzēja. Vārds pats par sevi sekas nerada. Smagas sekas rada rīcība. Saraksta «Suverēnā vara/Apvienība Jaunlatvieši» gadījumā prokremliska rīcība ir politika, kas izdevīga Krievijai, bet kaitējoša Latvijas valstij. Tas ir vispārzināms fakts, kas balstīts vispārpieejamā un pārbaudītā informācijā.

[5] Biedrības valde Sūdzību, informāciju par Rakstu un Medija atbildi nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

Ievērojot konstatēto, Ētikas padome secina:

[6] Nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu un vērtēt Raksta atbilstību likumu normām. Biedrības Ētikas padome Rakstus un Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[7] Vērtējot Medija lietoto apzīmējumu, Ētikas padomes neapstrīd Medija tiesības to lietot un uzskata, ka Medijam ir bijis skaidrs un fakts balstīts pamatojums tā lietošanai. Iepazīstoties ar Rakstu, Ētikas padome secina, ka apzīmējumi lietoti pie diviem sarakstiem. Diskutējot, vai Rakstā iekļautais apzīmējums uzskatāms par subjektīvu vērtējumu, kas būtu skaidri jānošķir no faktiem, vai faktu, Ētikas padomes vairākums uzskata, ka, lai arī apzīmējuma izvēle šajā situācijā ietver arī redakcijas vērtējumu, lietotā frāze uzskatāma par faktos balstītu apzīmējumu, nevis par subjektīvu un nepārbaudāmu vērtējumu.

Ētikas padome uzskata, ka šādās situācijās, kad Medijs cenšas pievērst uzmanību kādiem ar partijas vai politiskās apvienības darbību saistītiem aspektiem, tomēr būtu vēlams iekļaut arī paskaidrojumu, kas izvērstāk pamato izvēlēto apzīmējumu. Tas izslēgtu atšķirīgās interpretācijas par faktu un viedokļu nošķiršanu un sniegtu lasītājiem papildus zināšanas.

[8] Ievērojot secināto, Anda Rožukalne, Toms Ostrovskis, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Kristers Pļešakovs, Aleksandrs Mirlins, Olga Dragiļeva balso, ka Medijs nav pārkāpis Biedrības Ētikas kodeksu. Turpretī Raivis Spalvēns, uzskata, ka ziņu žanra rakstos nepieciešams ievērot striktāku faktu un viedokļu nošķirumu un pamatot paustos viedokļus un balso, ka ir pārkāpts Ētikas kodeksa attiecīgais princips.

Ētikas padomē nolemts:

1. Medija rīcībā nav konstatēts Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpums.
2. Lēmumu paziņot Sūdzības iesniedzējam un Medijam.
3. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.